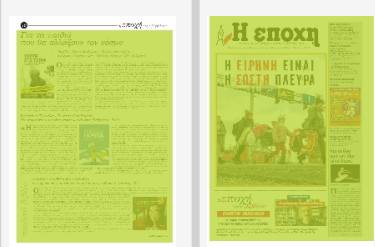
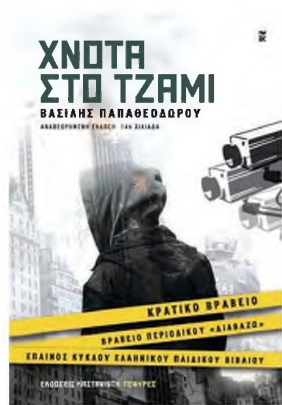

Media:	ΕΠΟΧΗ	Page:	38	Published at:	05-03-2022
Author:		Surface:	1023.56 cm ²	Circulation:	630
Subjects:					

Για τα παιδιά που θα αλλάξουν τον κόσμο

Βασίλης Παπαθεοδώρου «Χνότα στο τζάμι», εκδόσεις Καστανιώτη, 2021 (αναθεωρημένη έκδοση)

Οχι. Ο Άλεξ δεν μπόρεσε ποτέ να φανταστεί πως, τελειώνοντας το μάθημα «μηχανικής συμπεριφορολογίας που εξέταζε τις συμπεριφορές των ανθρώπων σε ένα περιβάλλον που κυριαρχούν τα μηχανήματα», θα γινόταν μάρτυρας δολοφονίας. Τον Πολ τον συμφοιτητή του που κανονικά τον έλεγαν Πάμπλο, τον σκότωσαν έτσι, δίχως λόγο, αστυνομικοί στο μετρό, θεωρώντας τον τρομοκράτη.

«Οχι! Η Ρόζα, η μικρή αδελφή του Άλεξ, δεν μπορούσε ποτέ να φανταστεί «πώς ήταν τέλος πάντων αυτή η παιδική χαρά» όπου πριν από πολλά χρόνια τα παιδιά μπορούσαν να πάνε να παίξουν. Τότε, που δεν υπήρχαν κάμερες παντού, να εστιάζουν σε όποιο παιδί διαφέρει, κι ας είναι το ότι παίζει μπάλα το μόνο επικίνδυνο που κάνει. Οχι! Ούτε ο πατέρας τους μπορούσε ποτέ να φανταστεί το βίντεο που θα ερχόταν στα χέρια του στην εταιρεία τηλεπικοινωνιών που δουλεύει. Ούτε η δασκάλα, η κα Τζόζεφ, πως κάνει το πιο ύποπτο επάγγελμα επειδή τα παιδιά είναι η ελίτι του κόσμου «που πρέπει να φοβόμαστε». Ούτε κι εμείς βέβαια πως αν πούμε «σοκολάτα» ή «μπισκότο» είμαστε ύποπτοι/ες για τρομοκρατία. Ούτε όμως και οι εμπνευστές τούτου του ολοκληρωτικού συστήματος πως η ανατροπή θα ερχόταν από «τα χνότα στο τζάμι» που αφήνει η κλεισούρα και ο φόβος.

Είναι της μόδας η καταστροφολογία επιστημονικής φαντασίας στην τέχνη, κυρίως στον κινηματογράφο. Ο Βασίλης Παπαθεοδώρου, γνώριμος κι αγαπημένος συγγραφέας παιδικών κι εφηβικών βιβλίων λογοτεχνίας, γράφει αυτό το μυθιστόρημα το 2007, μπροστά από την εποχή του. Ανατυπώθηκε το 2021. Εδώ η καταστροφή προϋπάρχει ως δομικό στοιχείο μιας κοινωνίας τόσο δυστοπικής που τρομάζει τους πάντες. Σκληρές έντονης κινηματογραφικής δράσης περνούν μπρος στα μάτια της/ου αναγνώστριας/ή ενώ οι αλληπάλληλες ανατροπές μαγνητίζουν και κάνουν την ανάγνωση ακατάπαυστη. Σε μια πλοκή όπου οι νεαροί ήρωες παίρνουν την κατάσταση στα χέρια τους, αν διαφαίνεται κάποια ελπίδα, έρχεται από αυτούς. Αμφισβητούν την εξουσία που φοβόμαστε και διαχειρίζεται τον φόβο των πολιτών οι οποίοι δεν θέλουν να «προβούναι» τις ψυχές τους στο ελικόπτερο της αστυνομίας που πετά ανάμεσα στους ουρανοξύστες με φρικτό θόρυβο.

Με μια τόσο αληθοφανή γραφή, το βιβλίο διαβάζεται απνευστί. Θα μπορούσε να είναι σενάριο ακριβής χολιγουντιανής παραγωγής με πρόσμοι θαρραλέα αντιεξουσιαστικό και τολμηρά επαναστατικό απέναντι στην καταπίεση και τον σκοταδισμό που ελπίζουμε να μην έλθουν ποτέ.

Βαλεντίνα Τζιανέλα «Είμαστε όλοι Γκρέτα - Το μανιφέστο μιας νέας γενιάς», εκδόσεις Σαββάλας, 2019

«**Η** Γκρέτα είναι μια περίεργη μικρούλα». Με το μπλε φούτερ της κουμπωμένο έως πάνω και τα καλοπλεγμένα κοτσιδάκια της, έχει την τύχη να γεννηθεί σε καλλιτεχνική οικογένεια με μαμά λυρική τραγουδίστρια και μπαμπά ήθοιο. Έχει συγγενή νομπελίστα Χημείας, που εκκίνησε τις πρώτες μελέτες πάνω στην υπερθέρμανση του πλανήτη από το 1960. Λυμένα τα προβλήματα μόρφωσης κι άνετης ζωής έχει η μικρούλα. Κι όμως! Ανησυχεί για το μέλλον του πλανήτη και δεν βολεύεται μόνο «να μην ξεθεύει πολύ νερό όταν πλένει τα δόντια της», να ελπίζει και να δίνει συμβουλές. «Δεν έχουμε ανάγκη από ελίτιδα, έχουμε ανάγκη από δράση. Γιατί μόνο αν υπάρξει δράση θα μπορέσουμε να έχουμε ξανά ελπίδα». Είναι ολίγον επιρρεπής σε αντισυμβατικές συμπεριφορές, ολίγον ύποπτες για τους δυνατούς που ορίζουν το μέλλον του κόσμου και, να, έχει διάθεση να διαφωνήσει έως και να συγκρουστεί μαζί τους. Μόνη της; Οχι βέβαια! «Ας ενοηθούμε», καλεί τους απανταχού συνομήλικούς της. Η πράσινη γενιά είναι εδώ. Χιλιάδες μαθητές/τριες και φοιτητές/τριες συγκεντρώνονται στις πλατείες τις Παρασκευές «από τη Μελβούρνη ως το Σαν Φρανσίσκο, οι εικόνες από τις πολυχρωμες ειρηνικές διαμαρτυρίες πολλαπλασιάζονται». Παραδείγματα προς μίμηση, ακόμα και από τους σκεπτικιστές της δράσης τούτης.

Η συγγραφέας δεν αποκρύπτει πως η Γκρέτα έχει σύνδρομο Άσπεργκερ, μια ελαφριά μορφή αυτισμού. Μα αντί να το ενοχοποιεί, το αναφέρει ως αυτό που είναι. Συγκριτικό πλεονέκτημα ανθρώπων που επιμένουν, που φάχνουν σε βάθος, που δεν τα παρατούν. Το βιβλίο, χωρισμένο σε θεματικά κεφάλαια, δίνει πληροφορίες σχεδόν για όλα. Για τα ορυκτά καύσιμα, για καθαρές κι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, το πλαστικό, τα σκουπίδια και την ανακύκλωση, τη βιοποικιλότητα.

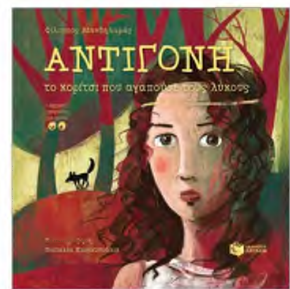
Με γλώσσα απλή και κατανοητή, χωρίς να στερείται επιστημονικότητας, απευθύνεται ενημερωτικά σε παιδιά, εφήβους και όχι μόνο, αποδίδοντας ευθύνη άμεσα. Παρότι η κλιματική αναφέρεται ως αλλαγή και όχι κρίση, ξεκάθαρα αναφέρεται επίσης πως «είναι εξαιρετικά πιθανόν η ανθρώπινη δραστηριότητα να είναι η κύρια αιτία της υπερθέρμανσης που παρατηρήθηκε από τα μέσα του 20ού αιώνα κι έπειτα».

Οι βιβλίες δεν είναι ίδιες για όλους, παρότι όλοι μπορούμε να βοηθήσουμε για να αποσοβηθεί το φαινόμενο. Κυρίως με το να γίνουμε όλοι Γκρέτα, να συνειδητοποιηθούμε και να διαδηλώνουμε για έναν πράσινο πλανήτη και όχι μόνο.

Στη γαλαζοκίτρινη εικονογράφηση με στοιχεία κόμικ, η δεξιοτέχνης Μαριέλα Μαράτσι και στην εξαιρετική μετάφραση η Άννα Παπασταύρου.

Φίλιππος Μανδηλαράς «Αντιγόνη - το κορίτσι που αγαπούσε τους λύκους», εκδόσεις Πατάκη, 2021

Ο Ετεοκλής και ο Πολυνείκης. Η Ισμήνη και η Αντιγόνη. Τέσσερα αδέρφια με μοίρα σκληρή. Βασιλόπουλα όλα τους. Παιδιά του Οιδίποδα και της Ιοκάστης με παρελθόν βαρύ. Κληρονόμοι του θρόνου της Θήβας τα δύο δίδυμα αγόρια, θέλουν και τα δύο να βασιλέψουν. Θα παραβούν στο τρέξιμο κι όποιος βγει πρώτος θα πάρει τον πρώτο χρόνο τον θρόνο. Τον επόμενο ο δεύτερος κι «έτσι θα βασιλεύουν εναλλάξ μέχρι να τελειώσει ο καιρός τους». Δίκαια πράγματα. Τόσο δίκαια, που ποτέ δεν θα γίνουν πράξη. Το πρόβλεψε κι ο πατέρας τους ο Οιδίποδας, ο παλιός βασιλιάς της πόλης, που, με λυκίσια μορφή, ζούσε στο πυκνό δάσος ελεύθερος. Κανείς και καμία δεν επιτρέπεται να τον συναντά, κανείς και καμία δεν επιτρέπεται να μπει μες στο σκοτεινό δάσος, εκεί όπου τ' αστέρια ήταν πιο λαμπέρα. Ο Κρέων, θεός των τεσσάρων αδελφών, επέβαλε τον νόμο τούτο κι όλοι υπάκουαν διότι η τιμωρία ήταν σκληρή. Εκτός από την Αντιγόνη. Αυτή την «πεισματάρη, τολμηρή, μαχητική και ασυμβίβαστη» κοπέλα που, κατά πώς την ορμήνεψε ο πατέρας της, προσέχει τ' αδέρφια της «γιατί η εξουσία είναι γλυκιά και δεν την αφήνει εύκολα εκείνος που την κρατά».

Ο συγγραφέας Φίλιππος Μανδηλαράς, γράφει ένα βιβλίο ωδή στην ελευθερία και την αντίσταση εναντίον της κατάχρησης εξουσίας. Εμπνέεται από τις γνωστές τραγωδίες του Σοφοκλή «Αντιγόνη» και «Οιδίποδας επί Κολωνών» και γράφει ειδικά για να διαβαστεί από παιδιά. Έχει αρκετές αλληγορίες που δεν αλλάζουν το διακύβευμα, άλλοτε δοσμένο με συμβολισμούς, ο πατέρας τυφλός λύκος, άλλοτε με αμεσότητα, ψέγοντας «όλους εκείνους που δεν είχαν την τόλμη να διακρίνουν το δίκαιο από το άδικο. Έντονου οι χαρακτηριστές των ηρώων, γλαφυρά αποκαλύπτονται. Αγέρωχη η αξιοπρέπεια της Αντιγόνη, φοβισμένη η Ισμήνη, «τυφλωμένος από τη δύναμη της εξουσίας» ο Κρέων.

Ανάγλυφα αποτυπώνει τα συναίσθημα και τις εκφράσεις των προσώπων, τις γλαμιδές και τις αρχαιοελληνικές κομώσεις η εικονογράφος Ναταλία Καπατσούλα.

παιδικό βιβλίο

ΜΑΡΙΑ ΚΑΖΑΝΤΗ